

Daňovky

Daňové a právní aktuality

Právo

Daně

Dotace

Tipy a triky

Ze světa

Z judikatury

Krátce

Listopad 2022

Obsah

Editorial

Právo

Platnost dočasné ochrany se prodlouží o rok

Daně

Windfall tax ve finále: návrh projedná Parlament

Novela zákona o DPH přinese zvýšení limitu pro povinnou registraci k DPH

Dotace

Kompenzace nákladů na energie pro podniky: základní parametry

Program TREND podpoří rozvoj technologií 5G

Program TREND pro nováčky

Tipy a triky

Jak dlouho může trvat odvolací řízení?

Evidence skutečných majitelů: Kdo uplatňuje rozhodující vliv?

OSVČ se nově mohou sdružovat a kolektivně vyjednávat

Ve kterých případech se na řidiče kamionů nevztahuje zákoník práce?

EU sjednotila nabíječky pro telefony, tablety a notebooky

Cestující mají právo na náhradu škody i v případě zpoždění navazujících letů

Ze světa

EU umožní zvýšit státní podporu pro podniky zasažené energetickou krizí

Z judikatury

Definice koncernu pro účely odpůrčí žaloby podle insolvenčního zákona

Jaká pokuta hrozí v případě podání kontrolního hlášení za nesprávné zdaňovací období?

Jaký režim DPH uplatnit u subparticipačních dohod?

SDEU k nároku na odpočet DPH při vstupu do likvidace

Krátce

Stručné aktuality, listopad 2022

Editorial

V minulém týdnu došel rozuzlení nekonečný příběh daně z neočekávaných zisků. Ať si již o důvodech pro její zavedení a její konstrukci myslíme cokoli, pozitivní zprávou může být, že parametry (budou-li schváleny) jsou alespoň variantně známy a daňové subjekty, kterých se dotýká, již s nimi mohou pracovat.

V českém prostředí se ale cesta k plánovaným příjmům do státního rozpočtu pořádně zaklikatila. Zálohový výběr daně na základě historických výsledků už v roce 2023 zcela jistě povede k získání zásadních příjmů do rozpočtu tohoto roku. Do jaké míry však půjde o příjmy trvalé, nebo zda budou v rámci finálního vyměření daně po skončení roku 2023 daňovým subjektům vráceny, zůstává ve hvězdách.

Parametry připravované daně v tomto vydání podrobně rozebíráme. Návrh na její zavedení už je ve finále a 4. listopadu o něm bude jednat Sněmovna. Zásadní pro naplnění vládních očekávání však bude nejen skutečnost, zda dotčené firmy budou „nadměrné“ příjmy realizovat i v roce 2023, ale také jejich adaptace na nové zdanění a případná výměna vyšší daně za nákladové investice do rozvoje jejich podnikání (a využití zajímavého daňového štítu). Pro ekonomy se tak nabízí jednoznačná šance ověřit fungování Lafferovy křivky v praxi.

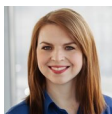

Petr Toman
Partner
KPMG Česká republika

4 | Daňové a právní aktuality – listopad 2022

Platnost dočasné ochrany se prodlouží o rok

V reakci na válku na Ukrajině přijaly členské státy EU koordinovaný postup ve věci ochrany uprchlíků a do svých právních řádů zakotvily status dočasné ochrany. Dle české regulace dočasná ochrana poskytuje držitelům řadu výhod – možnost legálního pobytu a výkonu práce v ČR, ale třeba i přístup ke zdravotní péči a vzdělání. Platnost dočasné ochrany je však omezena do 31. března 2023. Vláda nyní předložila návrh zákona, který ji prodlouží o jeden rok.

Barbora Cvinerová
bcvinerova@kpmg.cz

Vojtěch Kotora
vkotora@kpmg.cz

Česká republika situaci ukrajinských uprchlíků upravuje třemi zákony přijatými v březnu letošního roku. Dosud nebylo jasné, jakým způsobem budou pobytové záležitosti držitelů dočasné ochrany řešeny po 1. dubnu 2023. Současná úprava totiž nepovoluje přechod na standardní pobytová oprávnění. Tuto otázku by měla vyřešit novela označovaná jako Lex Ukrajina 4.

Lex Ukrajina 4: dvě varianty prodloužení

Návrh počítá s prodloužením dočasné ochrany až do 31. března 2024. Pracuje se dvěma variantami, jak k prodloužení dojde. Ani v jednom z případů nebude prodloužení automatické – obě uvažovaná řešení počítají se součinností držitelů dočasné ochrany. Dle první varianty by se cizinec za účelem prodloužení statusu musel registrovat přes elektronický formulář na stránkách Ministerstva vnitra, a to do konce března 2023. Systém by zároveň přidělil každému cizinci termín do konce září 2023, v němž by se musel dostavit na pracoviště Odboru azylové a migrační politiky MV ČR (OAMP) k přelepení vízového štítku.

Druhá varianta také pracuje s elektronickým formulářem, nepočítá ovšem s nutností návštěvy OAMP k vyzvednutí nového vízového štítku. Elektronická registrace by automaticky prodlužovala platnost dočasné ochrany až do 31. března 2024, a to bez aktualizace tohoto údaje v cestovním pasu cizince. V případě, že by se cizinec neregistroval, platnost dočasné ochrany by k 31. březnu 2023 zanikla. Návrh počítá s možností opětovné žádosti, například z důvodu promeškání lhůty pro registraci k prodloužení.

Nemožnost sekundární migrace zůstává

Prodloužená platnost dočasné ochrany by dále zachovala stávající výhody, jako volný přístup na trh práce, zajištění ubytování nebo finanční podpory. Naproti tomu návrh nepočítá s úpravou ustanovení, které mnohé držitele dočasné ochrany, ale i jejich potenciální zaměstnavatele, často trápí – tj. nemožnost tzv. sekundární migrace. Tedy udělení statusu dočasné ochrany těm, kteří ji už obdrželi nebo o ní zažádali v jiném státě EU. Tento v porovnání s ostatními zeměmi poměrně striktní přístup se tedy pravděpodobně nezmění.

Návrh teprve vstupuje do legislativního procesu. Je tedy možné, že bude ještě upraven. Vzhledem k tomu, že v EU

5 | Daňové a právní aktuality – listopad 2022

dochází ke koordinovanému prodlužování právě do 31. března 2024, výraznou odchylku od tohoto návrhu nepředpokládáme.

6 | Daňové a právní aktuality – listopad 2022

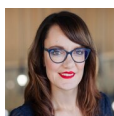
© 2026 KPMG Česká republika, s.r.o., společnost s ručením omezeným založená dle právních předpisů České republiky a členská společnost globální organizace nezávislých členských společností KPMG, přidružených ke KPMG International Limited, soukromé anglické společnosti s ručením omezeným. Všechna práva vyhrazena.

Windfall tax ve finále: návrh projedná Parlament

Návrh na zavedení daně z neočekávaných zisků (tzv. windfall tax) pro vybrané poplatníky v odvětví fosilních paliv, energetickém sektoru a pro banky začala projednávat Poslanecká sněmovna. Daň by se měla uplatňovat v období let 2023 až 2025. Nadměrný zisk se definuje jako obecný základ daně z příjmů, který přesahuje průměr daňových základů, případně ztrát za zdaňovací období započatá a ukončená mezi 1. lednem 2018 a 31. prosincem 2021, navýšených o 20 %. Takto stanovený základ daně by podléhal dodatečné dani se sazbou ve výši 60 %.

Václav Baňka
vbanka@kpmg.cz

Jana Fuksová
jfuksova@kpmg.cz

Poplatníci a období uplatňování daně

Poplatníkem obecně bude poplatník daně z příjmů právnických osob, jemuž ve zdaňovacím období spadajícím alespoň částečně do období uplatnění daně z neočekávaných zisků (2023–2025) plynou rozhodné příjmy pro daň z neočekávaných zisků ve výši alespoň 50 mil. Kč. Za splnění těchto obecných předpokladů pak návrh vymezuje tři okruhy poplatníků daně.

První kategorii tvoří poplatníci, kteří mají rozhodné příjmy z následujících činností, pokud rozhodné příjmy pro daň z neočekávaných zisků z těchto činností za první účetní období skončené od 1. ledna 2021 tvořily alespoň 25 % jejich ročního úhrnu čistého obrátu:

- těžba a úprava černého uhlí;
- těžba ropy a zemního plynu;
- výroba koksárenských produktů;
- výroba rafinovaných ropných produktů.

Ve druhé kategorii jsou poplatníci s příjmy z následujících činností:

- výroba, přenos a rozvod elektřiny s výjimkou kombinované výroby elektřiny a tepla v poměru vyrobené elektřiny a dodávky užitečného tepla menším než 4,4;
- výroba plynu; rozvod plyných paliv prostřednictvím sítí;
- velkoobchod s kapalnými palivy a příbuznými výrobky;
- velkoobchod s plynými palivy a příbuznými výrobky;
- potrubní doprava ropovodem;
- potrubní doprava plynovodem.

Přičemž u této kategorie kromě splnění obecných předpokladů výše platí navíc, že v období uplatnění daně z neočekávaných zisků je poplatník součástí skupiny podniků (součet rozhodných příjmů všech poplatníků skupiny za první účetní období skončené od 1. ledna 2021 je alespoň 2 mld. Kč) nebo měl sám rozhodné příjmy pro daň z neočekávaných zisků ve výši alespoň 2 mld. Kč, a to za první účetní období skončené od 1. ledna 2021.

7 | Daňové a právní aktuality – listopad 2022

Třetí kategorií poplatníků jsou banky. A to ty, u nichž čistý úrokový výnos (rozhodný příjem) za první účetní období skončené od 1. ledna 2021 převýšil 6 mld. Kč a zároveň splní obecný předpoklad a budou mít v rozhodném zdaňovacím období čistý úrokový výnos ve výši alespoň 50 mil. Kč.

Daňový základ a sazba daně

Základ daně z neočekávaných zisků vychází z obecného základu daně z příjmů právnických osob a stanoví se jako rozdíl mezi srovnávaným a srovnávacím daňovým základem. Srovnávaným daňovým základem je daňový základ aktuálního zdaňovacího období nebo jeho části spadající do období let 2023 až 2025, a to před uplatněním odčitatelných položek a po vyloučení příjmů ze zahraničí a souvisejících nákladů. Srovnávacím daňovým základem je průměr základů daně a daňových ztrát (opět bez vlivu odčitatelných položek a příjmů ze zahraničí) za zdaňovací období započatá od 1. ledna 2018 a skončená do 31. prosince 2021, navýšených o absolutní hodnotu 20 % z tohoto základu nebo ztráty.

Sazba daně se navrhuje ve výši 60 %. Tato daň by se uplatnila nad rámec statutární daně z příjmů právnických osob (19 % z celého základu daně).

Zálohy

Zálohy na daň se budou platit již v druhé polovině roku 2023, a to na základě fiktivní daně oznámené správci daně za poslední zdaňovací období skončené před 1. lednem 2023 (tedy například za zdaňovací období roku 2022). Poplatník v oznámení uvede údaje, které by zaznamenal v daňovém přiznání k dani z neočekávaných zisků a na základě toho stanoví výši a periodicitu záloh. Toto oznámení je nutné podat nejpozději do 3. července 2023. Po podání prvního daňového přiznání (tedy například za rok 2023) se zálohy stanoví na základě poslední známé daňové povinnosti.

Další vývoj

Návrh na zavedení daně z neočekávaných zisků projedná Poslanecká sněmovna v závěrečném třetím čtení 4. listopadu 2022, kdy bude hlasovat i o dosud předložených pozměňovacích návrzích. Pozměňovací návrh, který by posouval uplatnění daně již do roku 2022, nebyl nakonec zařazen. Předložené pozměňovací návrhy mimo jiné obsahují návrh na snížení limitu čistého úrokového výnosu pro banky na 2 nebo 3 mld. Kč; snížení sazby daně na 40 % pro roky 2024 a 2025; podmínku, aby rozhodné příjmy skupiny činily alespoň 50 % obratu první kategorie poplatníků nebo vyjmutí obchodníků s komoditami z působnosti daně. Po schválení Sněmovnou projedná návrh Senát.

8 | Daňové a právní aktuality – listopad 2022

Novela zákona o DPH přinese zvýšení limitu pro povinnou registraci k DPH

Limit pro povinnou registraci plátce DPH by se měl od 1. ledna 2023 zvýšit z 1 na 2 mil. Kč. To má pomoci především malým podnikům, které byly nepříznivě ovlivněny pandemií COVID-19. Návrh novely obsahuje další změny, například v oblasti lhůt nebo pokut.

Veronika Výborná
vvyborna@kpmg.cz

Michaela Baumann
michaelabaumann@kpmg.cz

Návrh na zvýšení registračního limitu vychází také ze záměru Evropské komise. Ta na základě novely směrnice o DPH umožňuje členským státům od roku 2025 navýšit limit pro registraci k DPH na 85 tis. eur. Změna by měla vést ke snížení administrativní zátěže malých podniků.

Novela upravuje zrušení registrace na žádost a z moci úřední při nedosažení obratu 2 mil. Kč za posledních po sobě jdoucích 12 měsíců. Přechodná ustanovení řeší situaci, kdy osoba povinná k dani, která dosud není plátcem, sice ke konci roku 2022 dosáhne 1 mil. Kč obratu, ale nikoliv nového limitu 2 mil. Kč. Ta se nemusí do systému DPH zapojovat, pokud nebude dobrovolně chtít. Další přechodné ustanovení řeší situaci, kdy již existující plátce daně nesplní nový limit pro registraci. V této situaci plátce smí ze systému DPH vystoupit, a to **do pěti dnů od nabytí účinnosti této novely podáním žádosti o zrušení registrace**. Nově se v návrhu zvyšuje částka obratu z 250 tis. na 500 tis. Kč v situaci, kdy plátci mají možnost požádat o zrušení registrace, a to po 3 měsících od data, kdy se stali plátcem z důvodu nabytí majetku na základě rozhodnutí o privatizaci, nabytí obchodního závodu nebo majetku na základě přeměny obchodní korporace, nebo z důvodu pokračování v živnosti po zemřelém plátcem DPH. Dále se navrhuje **prodloužit lhůtu pro odpověď na výzvu správce daně** při pochybnostech o správnosti nebo úplnosti údajů uvedených v kontrolním hlášení v případě, že je výzva doručena datovou zprávou. Lhůta se prodlužuje na 17 dní ode dne dodání výzvy do datové schránky. Čím dříve si tedy plátce datovou schránku otevře, tím delší dobu na reakci bude mít.

Další novinkou má být **snížení pokut za porušení povinností souvisejících s kontrolním hlášením** na poloviční výši. Týká se jen fyzických osob a společností s ručením omezeným, které mají pouze jednoho společníka fyzickou osobu.

Nezbývá než doufat, že novela zákona o DPH stihne do konce roku projít celým legislativním procesem.

Kompenzace nákladů na energie pro podniky: základní parametry

AKTUALIZOVÁNO // Očekávaná pomoc firmám se zvýšenými náklady na zemní plyn a elektřinu v důsledku mimořádného růstu jejich cen se blíží. Vláda upřesnila podmínky programu s přepokládanou alokací až 30 mld. Kč a vyhlášení výzvy s konkrétními parametry avizovala na první polovinu listopadu. Tyto podmínky se však budou ještě upravovat na základě novelizovaného Dočasného krizového rámce, ze kterého program vychází a který schválila Evropská komise 28. října 2022.

Václav Baňka
vbanka@kpmg.cz

Silvie Beranová
kpmg@kpmg.cz

Podpora na zvýšené náklady na zemní plyn a elektřinu je podle posledních informací z poloviny října určena pro firmy podnikající ve všech sektorech českého hospodářství s výjimkou odvětví, v nichž se uvažuje o zavedení daně z neočekávaných zisků. Subjekty a podniky se zastropovanými cenami elektřiny a plynu dle nařízení vlády č. 298/2022 Sb. budou z čerpání kompenzace také vyloučeny.

Podniky budou moci žádat o podporu na **tzv. způsobilé náklady**, které se stanoví:

- **objemem** jednotek zemního plynu a elektřiny, jež společnost nakoupila v tzv. způsobilém období, tj. od 1. února 2022 do 31. prosince 2022 (novelizovaný rámec prodlužuje způsobilé období do 31. prosince 2023); a
- **zvýšením jednotkové ceny za tyto energie**, která je dána rozdílem mezi zaplacenou jednotkovou cenou v daném měsíci způsobilého období a dvojnásobkem (podle novelizovaného rámce bude možné použít koeficient 1,5) jednotkové ceny zaplacené společností v průměru za tzv. referenční (srovnávací) období od 1. ledna 2021 do 31. prosince 2021.

Podniky tak budou mít nárok na podporu v případě, že jejich náklady na energie **vzrostou alespoň dvojnásobně** (případně 1,5 násobně podle novelizovaného rámce).

Podpora bude mít formu dotace na způsobilé výdaje poskytnuté na bankovní účet příjemce na základě rozhodnutí o poskytnutí dotace vydaného poskytovatelem podpory. Pro všechny podniky bude základní výše dotace činit alespoň **30 %** způsobilých nákladů (podle novelizovaného rámce **50 %**), maximálně však 45 mil. Kč (podle novelizovaného rámce 100 mil. Kč).

Novelizovaný rámec obsahuje i možnost poskytnout veřejnou podporu ve výši **40 % způsobilých nákladů, a to až do výše 100 mil. eur**. Ukazatel EBITDA (včetně poskytnuté podpory) za rozhodné období však nemůže přesáhnout **70 %** hodnoty EBITDA za srovnávací období.

Pro energeticky náročné podniky, u kterých náklady na energie činí alespoň 3 % (hodnoty produkce /obratu), bude platit:

- Povinnost doložit, že jsou v provozní ztrátě, přičemž alespoň polovinu této ztráty způsobí náklady na zemní

10 | Daňové a právní aktuality – listopad 2022

plyn a elektřinu (novelizovaný rámec obsahuje pouze podmínku doložení poklesu ukazatele EBITDA ve způsobilém období alespoň o **40 %** nebo záporné EBITDA, a to v porovnání s rokem 2021).

- Nárok na podporu ve výši **50 %** (podle novelizovaného rámce 65 %) způsobilých nákladů.
- Pokud obrat v rámci činností ve zvláště postižených odvětvích, jako jsou například výroba papíru, chemických vláken, dutého skla, mědi a dalších uvedených v příloze I Dočasného krizového rámce, tvoří více než **50 %** celkového obratu podniku za rok 2021, podpora může dosáhnout až **70 %** způsobilých nákladů na všechny činnosti podniku (podle novelizovaného rámce **80 %**).

Maximální výše dotace pro energeticky náročné podniky navržená programem činí **200 mil. Kč** a výše podpory se omezuje částkou ve výši **80 %** z provozní ztráty podniku. **Novelizovaný rámec** potom obsahuje maximální výši podpory ve výši **50 mil. eur, resp. 150 mil. eur** (pokud podnik působí ve vybraných sektorech). Zároveň stanoví podmínku, že ukazatel EBITDA (včetně poskytnuté podpory) za rozhodné období však nemůže přesáhnout **70 %** hodnoty EBITDA za srovnávací období.

Mezi další podmínky programu patří např. povinnost uchovat související dokumentaci k podpoře po dobu 10 let, po kterou zároveň mohou příslušné orgány provést kontrolu. Současně **musí management společnosti** prohlásit, že se v době podání žádosti o podporu zcela a nejen dočasně **vzdává jakéhokoli navýšení své odměny** (včetně všech složek a pohyblivé části odměny) za probíhající hospodářský rok bez náhrady. Další podmínky, jako např. závazek stanovit cestu ke snížení uhlíkové stopy spotřeby energie nebo zavedení opatření v oblasti energetické účinnosti, mohou být doplněny na základě znění novelizovaného rámce.

Žádosti by se měly administrovat prostřednictvím **informačního systému AIS MPO** nebo obdobného systému.

Konkrétní parametry podpory budou uvedeny ve výzvě, jejíž vyhlášení můžeme očekávat v první polovině listopadu.

Pozn. redakce: Výzvu 1 z Programu podpory [vyhlásilo](#) Ministerstvo průmyslu a obchodu ve středu 2. listopadu 2022. Podrobnosti najdete [zde](#).

11 | Daňové a právní aktuality – listopad 2022

Program TREND podpoří rozvoj technologií 5G

Technologická agentura České republiky (TA ČR) v říjnu vyhlásila 8. veřejnou soutěž ve výzkumu a experimentálním vývoji v programu TREND se zaměřením na rozvoj technologií 5G a vyšších.

Karin Stříbrská
kpmg@kpmg.cz

Eva Trsková
kpmg@kpmg.cz

O podporu se budou moci ucházet projekty průmyslového výzkumu a experimentálního vývoje, jejichž cílem je zavedení výsledků výzkumu do praxe, zejména do průmyslové výroby a do nabídky produktů na trhu. Dále projekty rozvíjející nové služby, technologie a materiály, zvyšující míru automatizace a robotizace a využití digitálních technologií.

Plánovaná alokace výzvy činí 300 mil. Kč, přičemž o podporu mohou žádat i velké podniky. Maximální povolená intenzita podpory může u velkých podniků dosáhnout až 50 % způsobilých výdajů, v případě účinné spolupráce až 65 % způsobilých výdajů. Maximální částka podpory na jeden projekt je 15 mil. Kč. Uchazeč může do této veřejné soutěže podat max. čtyři návrhy projektů.

Příjem žádostí probíhá od 6. října do 23. listopadu 2022. Fyzickou realizaci projektu musí žadatelé zahájit mezi červnem a srpnem 2023 a ukončit nejpozději do 31. prosince 2025, přičemž délka řešení projektů by se měla pohybovat mezi 12 a 31 měsíci.

Podpořit je možné pouze projekty, které předpokládají **uplatnění výsledků/výstupů projektů do praxe**. Výsledky/výstupy projektu tak představují závazné parametry, kterých je do doby ukončení projektu nutno dosáhnout. Výstupem projektu může být průmyslový vzor, užitný vzor, prototyp, funkční vzorek, software, poloprodukt nebo ověřená technologie.

Mezi **způsobilé výdaje** patří osobní náklady, náklady na subdodávky, ostatní přímé náklady a nepřímé náklady do výše 20 % skutečně vykázaných osobních nákladů a ostatních přímých nákladů v příslušném kalendářním roce.

V případě zájmu o tento program rádi prověříme, jestli vaše aktivity mohou dosáhnout na podporu.

12 | Daňové a právní aktuality – listopad 2022

Program TREND pro nováčky

Technologická agentura ČR (TA ČR) informovala o předběžných parametrech další veřejné soutěže programu na podporu průmyslového výzkumu a experimentálního vývoje TREND. V pořadí 9. veřejná soutěž má nastartovat vlastní výzkumné a vývojové aktivity podniků. Vyhlášení soutěže očekáváme 23. listopadu 2022.

Karin Stříbrská
kpmg@kpmg.cz

Markéta Jakobová
mjakobova@kpmg.cz

Soutěž podpoří subjekty, které zatím pravidelně nerealizovaly vlastní výzkumné a vývojové aktivity ani nenakupovaly služby výzkumu a vývoje (VaV) od výzkumných organizací. Mohou se tak hlásit pouze podniky, které v posledních pěti letech čerpaly podporu na VaV maximálně v úhrnu do 1 mil. Kč. Podmínkou je také spolupráce v rámci projektu alespoň s jednou výzkumnou organizací.

Výše možné podpory:

- Maximální výše finanční podpory na projekt by měla činit 15 mil. Kč.
- Maximální intenzita podpory na projekt dosáhne až 80 % způsobilých nákladů.
- Mezi způsobilé náklady lze zahrnout osobní náklady, subdodávky, ostatní přímé náklady, a také nepřímé náklady do výše 20 % skutečně vykázaných osobních a ostatních přímých nákladů v daném roce.

Výsledkem projektu musí být jeden z uvedených výstupů: průmyslový vzor, užitný vzor, prototyp, funkční vzorek, software, poloprovoz nebo ověřená technologie. V kombinaci s těmito výstupy budou akceptovány také blíže specifikované metodiky nebo patent.

Podle zveřejněných předběžných parametrů se bude možné do soutěže hlásit do 11. ledna 2023 a projekty musí být zahájeny od července do září 2023. Další podmínky budou známé v den vyhlášení soutěže.

Jak dlouho může trvat odvolací řízení?

Správce daně doměřil daň a vy s tím nesouhlasíte. Podáváte proto odvolání a doufáte, že se brzy dočkáte nápravy. Jak dlouho bude trvat, než odvolací orgán případ posoudí? Existují nějaké lhůty, které musí odvolací orgán dodržet? V rubrice Tipy a triky se tentokrát zaměříme na lhůty v rámci odvolacího řízení.

Jana Fuksová
jfuksova@kpmg.cz

Filip Morcinek
fmorcinek@kpmg.cz

Nejdůležitější lhůtou v daňovém řízení je **lhůta pro stanovení daně**. Její běh má proto zásadní vliv i na odvolací řízení. Vydáním rozhodnutí o odvolání totiž končí celé daňové řízení. Odvolací orgán musí v této lhůtě stihnout vydat rozhodnutí o odvolání. Uplyne-li tato lhůta v rámci odvolacího řízení, odvolací orgán je z moci úřední povinen řízení zastavit a zrušit rozhodnutí prvostupňového správce daně. Pokud k tomu dojde, řízení končí, aniž by byl posouzen samotný případ a byla doměřena daň. Má-li případ přesah do více období, posuzuje se lhůta za každé období samostatně.

Důležitost této lhůty si orgány finanční správy uvědomují a mají nastaveny automatické mechanismy monitorující její běh. Mechanismus kontroly lhůty ovšem není vždy bezchybný. S během lhůty pro stanovení daně se navíc i přes četnou relevantní judikaturu stále pojí řada nevyjasněných otázek. Doporučujeme proto vždy prověřit, zda v daném případě není možné argumentovat, že tato lhůta již uběhla a daň proto nelze doměřit. Uplynutí lhůty pro stanovení daně by měl vedle odvolacího orgánu zkoumat z moci úřední i soud, ale také zde platí, že právo náleží bdělým. Doporučujeme soud nebo odvolací orgán na uplynutí lhůty upozornit a odůvodnit ho.

Není to však jen délka zbývajících lhůt pro stanovení daně, která ovlivňuje dobu trvání odvolacího řízení. Za účelem alespoň částečného sjednocení délky odvolacího řízení vydalo ministerstvo financí pokyn č. MF-5 o stanovení lhůt při správě daní, který stanovuje, že **lhůta pro vydání rozhodnutí o odvolání** činí šest měsíců ode dne doručení odvolání. Nejedná se však o lhůtu definitivní, spíše jde o lhůtu obvyklou, neboť na její běh mohou mít vliv některé skutečnosti, které ji mohou stavět nebo prodlužovat. V praxi podle našich zkušeností trvá odvolací řízení zhruba rok, nezdědka i déle, pokud to lhůta pro stanovení daně dovolí. Nejvyšší správní soud v tomto směru dovedl, že šestiměsíční lhůta pro rozhodnutí o odvolání je pro správní orgány právně závazná. Ty se tedy od ní nemohou odchýlit, jinak by byl takový postup nepřijatelnou libovůlí. Důsledkem nedodržení této lhůty ovšem není zastavení odvolacího řízení a zrušení rozhodnutí prvostupňového správce daně, ani nezákonnost následně vydaného rozhodnutí odvolacího orgánu.

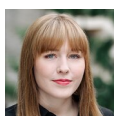
Jak se účinně bránit proti nečinnosti správce daně a příliš dlouhému řízení, přiblížíme v příštím vydání.

Evidence skutečných majitelů: Kdo uplatňuje rozhodující vliv?

Zákon o evidenci skutečných majitelů doznal s účinností k 1. říjnu letošního roku zásadních změn. Zákonodárce vyhověl požadavkům Evropské komise a odstranil nedostatky spočívající zejména ve vymezení skutečného majitele podle V. směrnice AML. Nové vymezení rozšiřuje okruh osob, které bude třeba zapsat jako skutečné majitele.

Jiří Stratil
jstratil@kpmg.cz

Veronika Halalová
kpmg@kpmg.cz

Od 1. října 2022 je skutečným majitelem fyzická osoba, která:

- a) má podíl v korporaci nebo podíl na hlasovacích právech větší než 25 %;
- b) má právo na podíl na zisku, jiných vlastních zdrojích nebo likvidačním zůstatku větší než 25 %;
- c) uplatňuje rozhodující vliv v korporaci nebo korporacích, které mají v dané korporaci samostatně nebo společně podíl větší než 25 %;
- d) uplatňuje rozhodující vliv jinými prostředky.

Poměrně nenápadné formulace písmen c) a d) rozšiřují okruh osob, které bude nově třeba evidovat jako skutečné majitele. Rozhodující vliv v korporaci uplatňuje ten, kdo na základě vlastního uvážení může přímo nebo nepřímo dosáhnout toho, že rozhodování nejvyššího orgánu korporace odpovídá jeho vůli. Je to tedy schopnost významně ovlivňovat rozhodování nejvyššího orgánu určité entity (zpravidla valné hromady), a to nejen v pozitivním smyslu, tedy v možnosti určité rozhodnutí prosadit, ale i ve smyslu negativním, právu veta.

Rozhodující vliv se v určitých zákonem stanovených situacích, například v případě ovládající osoby podle zákona o obchodních korporacích nebo u osob, které mohou jmenovat nebo odvolat většinu členů statutárního orgánu korporace, předpokládá. Může ale vzniknout z jakéhokoli, například i jen smluvního, důvodu. Není tak vyloučeno, že se může skutečným majitelem stát kupříkladu i věřitel společnosti, který si smluvně vymínil právo veta na některá rozhodnutí nejvyššího orgánu společnosti.

Jak nahlížet na „jednání ve shodě“?

Rozhodující vliv je možné uplatňovat také prostřednictvím tzv. jednání ve shodě. To znamená jednání dvou a více osob nakládajících s hlasovacími právy za účelem společného ovlivnění, ovládnutí nebo jednotného řízení korporace.

Jednání ve shodě se rovněž v některých případech, například u osob blízkých nebo osob, které spolu uzavřely dohodu o výkonu hlasovacích práv, předpokládá, ale může vzniknout v podstatě jakkoli. Při zohlednění jednání ve shodě mohou být z hlediska evidence skutečných majitelů relevantní i velmi malé podíly, pokud jejich vlastníci jednají ve shodě s majoritním společníkem či společníky.

Představme si společnost se čtyřmi společníky, otcem s 1% podílem a třemi syny, každý s 33% podílem. Přestože je

15 | Daňové a právní aktuality – listopad 2022

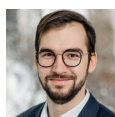
podíl otce minimální a sám o sobě má na rozhodování společnosti zanedbatelný vliv, je třeba zohlednit skutečnost, že synové respektují jeho názory při rozhodování o společnosti a nečiní nic proti jeho vůli. Všichni společníci proto jednají ve shodě. Tato skutečnost pak vede k tomu, že skutečnými majiteli budou všichni čtyři společníci. Jednání ve shodě se nově rovněž zapíše do evidence skutečných majitelů.

Na jednání ve shodě se uplatní vyvratitelná domněnka. Pokud tedy osoby, u nichž se to předpokládá, například právě společníci, kteří jsou zároveň rodinnými příslušníky, ve shodě ve skutečnosti nejednají, je třeba tuto skutečnost prokázat.

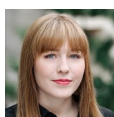
Je zřejmé, že nové pojetí skutečných majitelů může v některých případech **výrazně ovlivnit okruh osob, které je třeba evidovat jako skutečné majitele**. Zákon o evidenci skutečných majitelů stanoví evidujícím osobám povinnost do šesti měsíců od účinnosti novely zákona zajistit, aby údaje v evidenci skutečných majitelů odpovídaly novým požadavkům. V této lhůtě jsou osvobozeny od souvisejících soudních poplatků.

OSVČ se nově mohou sdružovat a kolektivně vyjednávat

Evropská komise vydala pokyny k uplatňování právních předpisů EU v oblasti hospodářské soutěže na kolektivní smlouvy týkající se pracovních podmínek osob samostatně výdělečně činných, které jsou ve stejné pozici jako zaměstnanci. Podle těchto pokynů bude možné, aby se OSVČ obdobně jako zaměstnanci sdružovaly pro účely kolektivního vyjednávání, aniž by tím porušily pravidla EU v oblasti hospodářské soutěže.

Tomáš Kočař
tkocar@kpmg.cz

Veronika Halalová
kpmg@kpmg.cz

Ustanovení čl. 101 Smlouvy o fungování EU zakazuje dohody mezi podniky, které omezují nebo narušují hospodářskou soutěž. Protože dle práva EU spadají OSVČ pod definici podniku, hrozí jim, že při kolektivním vyjednávání o svých odměnách nebo jiných obchodních podmínkách poruší pravidla hospodářské soutěže. V důsledku toho mohou být vystaveny sankcím až do výše 10 % svého celosvětového ročního obrátu, což některé OSVČ staví do výrazně znevýhodněného postavení v porovnání se zaměstnanci. Na tuto skutečnost mají reagovat nově přijaté pokyny.

Pokyny definují následující **kategorie OSVČ**, které se dle Komise nacházejí ve stejné pozici jako zaměstnanci, a mají tedy mít právo kolektivně vyjednávat bez porušení soutěžního práva. Konkrétně se jedná o:

- OSVČ bez zaměstnanců, které své služby poskytují výhradně nebo převážně jedné protistraně;
- OSVČ bez zaměstnanců pracující „bok po boku“ se zaměstnanci;
- OSVČ bez zaměstnanců pracující prostřednictvím digitálních pracovních platform;
- OSVČ, které mohou mít potíže s ovlivňováním svých pracovních podmínek z důvodu slabé vyjednávací pozice vůči své protistraně.

Tato výjimka z obecné právní úpravy EU zakazující uzavírání tzv. **kartelových dohod** se má uplatňovat u všech dohod uzavřených kolektivně mezi výše uvedenými kategoriemi OSVČ na jedné straně a odběrateli jejich služeb na straně druhé (kolektivní dohody), pokud se týkají pracovních podmínek těchto OSVČ (např. odměn, pracovní doby, dovolené, pojištění, podmínek ukončení poskytování služeb). Pokyny dále umožňují, aby se na OSVČ vztahovala i již uzavřená kolektivní smlouva, která se dosud uplatňovala pouze u zaměstnanců. OSVČ v pozici faktických zaměstnanců se tak nově mohou sdružovat a kolektivně vyjednávat bez rizika sankcí.

Pokyny navazují na dlouhodobý vývoj rozhodovací praxe Soudního dvora EU, který opakovaně rozhodl, že na OSVČ je za určitých podmínek nutno nahlížet jako na zaměstnance a přiznat jim práva typicky náležející zaměstnancům, mezi které patří i právo kolektivně vyjednávat. Pokyny byly přijaty i v souvislosti se současnými změnami na trhu práce, a to zejména v oblasti digitalizace výrobních procesů a rostoucího množství OSVČ poskytujících své služby pro online platformy (např. Uber nebo Bolt).

Z našeho pohledu se jedná o krok správným směrem, a to především s ohledem na zastoupení osob pracujících

17 | Daňové a právní aktuality – listopad 2022

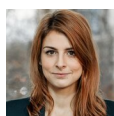
prostřednictvím digitálních platforem, kterých bylo v EU na začátku tohoto roku již přes 28 milionů a očekává se další růst této oblasti ekonomiky. Předpokládáme tedy, že kolektivní vyjednávání OSVČ, ať již formou uzavírání kolektivních smluv či zakládání odborů, začne i v České republice nabývat na významu.

18 | Daňové a právní aktuality – listopad 2022

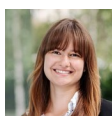
© 2026 KPMG Česká republika, s.r.o., společnost s ručením omezeným založená dle právních předpisů České republiky a členská společnost globální organizace nezávislých členských společností KPMG, přidružených ke KPMG International Limited, soukromé anglické společnosti s ručením omezeným. Všechna práva vyhrazena.

Ve kterých případech se na řidiče kamionů nevztahuje zákoník práce?

V létě vešla v účinnost novela zákona o silniční dopravě, v jejímž důsledku se od 1. srpna 2022 u řidičů v mezinárodní silniční dopravě neuplatní některá ustanovení zákoníku práce. Novela omezuje některé pracovní právní standardy u řidičů, kteří byli svým zaměstnavatelem vysláni z jiného státu EU do ČR.

Gabriela Blahoudková
gblahoudkova@kpmg.cz

Karolína Kubíčková
kkubickova@kpmg.cz

Uvedená ustanovení zákoníku práce se nebudou vztahovat na řidiče, které jejich zaměstnavatel (dopravce usazený v jiném členském státě) vyslal k výkonu práce v rámci nadnárodního poskytování služeb na území ČR. Obdobnou úpravu by ovšem měly přijmout i ostatní členské státy EU, aby se zabránilo neúměrné administrativní zátěži podnikatelů v silniční dopravě.

V důsledku novely se u řidičů neuplatní § 319 zákoníku práce, tedy například ustanovení týkající se minimální délky dovolené, maximální délky pracovní doby a minimální mzdy podle zákoníku práce. Možnost vyhnout se použití zmíněného paragrafu mají dopravci, jejichž řidiči provádí některý z vymezených typů přepravy.

Konkrétně se výjimka ze zákoníku práce použije, provádí-li řidič výlučně bilaterální silniční nákladní dopravu pro cizí potřeby, linkovou, příležitostnou osobní nebo mezinárodní kyvadlovou dopravu. Bilaterální silniční dopravou se rozumí taková doprava, při níž leží výchozí a cílové místo na území dvou států, přičemž v jednom z nich je dopravce usazen. Další státy, přes které řidič projíždí, jsou pouze státy tranzitní. Zmíněné ustanovení se tak neuplatní například v situaci, kdy dopravce při poskytování příležitostné osobní dopravy provádí místní výlety na území jiného státu, než ve kterém je usazen.

Za bilaterální považujeme i dopravu, při níž je provedena tzv. **doplňková činnost**, tedy kdy ČR není výchozím ani cílovým místem přepravy, a přesto v ní dojde k nakládce nebo vykládce zboží nebo výstupu cestujících. O doplňkovou činnost jde tehdy, pokud při nákladní dopravě do cílového místa provede dopravce jednu doplňkovou činnost, případně nebyla-li provedena po cestě do cílového místa, tak při návratu do výchozího místa mohou být provedeny doplňkové činnosti dvě (tzn. dopravce může například provést na zpáteční cestě dvě vykládky). Tato výjimka má však časové omezení, a to do 20. srpna 2023. Od tohoto data budou doplňkové činnosti moci provádět pouze řidiči, jejichž vozidla budou vybavena inteligentními tachografy.

Český zákoník práce se na řidiče bude nadále vztahovat, pokud budou provádět tzv. **třetizemní dopravu anebo kabotáž**: tedy v situaci, kdy řidič zajišťuje přepravu zvířat, věcí nebo osob v rámci státu, do kterého byl vyslán anebo mezi dvěma státy, ve kterých nemá sídlo. V takové situaci se u něj podmínky týkající se například minimální doby odpočinku uplatní stejně jako u zaměstnanců českých zaměstnavatelů.

Kontrolovat dodržování těchto pravidel je oprávněna Policie ČR, která může od řidiče vyžadovat předložení

19 | Daňové a právní aktuality – listopad 2022

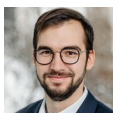
dokladu prokazujícího provádění přepravy v rámci mezinárodní silniční dopravy a záznamu o době řízení vozidla, bezpečnostních přestávkách a době odpočinku.

20 | Daňové a právní aktuality – listopad 2022

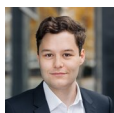
© 2026 KPMG Česká republika, s.r.o., společnost s ručením omezeným založená dle právních předpisů České republiky a členská společnost globální organizace nezávislých členských společností KPMG, přidružených ke KPMG International Limited, soukromé anglické společnosti s ručením omezeným. Všechna práva vyhrazena.

EU sjednotila nabíječky pro telefony, tablety a notebooky

Od roku 2024 by měly být všechny telefony a tablety prodávané v EU povinně vybaveny nabíjecím portem USB-C. Dva roky nato se sjednocení nabíječek vztáhne i na notebooky.

Tomáš Kočař
tkocar@kpmg.cz

Richard Hajdučík
rhajducik@kpmg.cz

Evropský parlament začátkem října schválil novou směrnici, která od konce roku 2024 zavádí povinnost výrobců vybavit přenosná zařízení portem USB-C. Směrnice dopadá na téměř všechna přenosná zařízení napájená kabelem s výkonem do 100 W. Kromě telefonů a tabletů se jedná například o sluchátka, reproduktory, navigační systémy, digitální fotoaparáty či čtečky e-knih. Pravidla budou platit i pro výrobky společnosti Apple, která byla dlouholetým odpůrcem této směrnice. Na notebooky se bude směrnice vztahovat až od roku 2026.

Jednotná nabíječka usnadní život spotřebitelům a podpoří ochranu životního prostředí. Pozitivní dopad bude mít i na maloobchodní prodejce a distributory nabíječek, jejichž obrat by se měl ročně zvýšit až o 457 mil. eur v důsledku toho, že spotřebitelé budou mít možnost zakoupit si nové zařízení bez nabíječky a tu si koupit samostatně. A to i v případě, že prodejci budou nabízet nabíječku jako součást balíčku s přenosným zařízením. Připravit se na tuto změnu naopak budou muset prodejci, jejichž zařízení dosud nabíjecím portem USB-C nedisponuje.

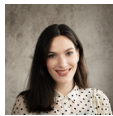
Návrh směrnice nyní ještě musí schválit Rada EU a následně bude třeba transponovat ji do českého práva. Díky rozsáhlé politické shodě se nicméně nepředpokládá, že by ke schválení v blízké době nedošlo. Prodejci telefonů a dalších přenosných zařízení, na které tato povinnost dopadne, by tak měli začít včas připravovat své provozy, výrobky a související dokumentaci na chystanou změnu.

Cestující mají právo na náhradu škody i v případě zpoždění navazujících letů

Soudní dvůr EU posílil práva cestujících v letecké dopravě a současně zdůraznil roli cestovních kanceláří při prodeji letenek (C-436/21). Cestujícím tak vznikne právo na náhradu škody i v případě zpoždění navazujícího letu zajišťovaného různými provozujícími leteckými dopravci, kteří nejsou vázáni zvláštním právním vztahem. Postačí, že tyto lety spojila cestovní kancelář do jedné letenky a cestujícímu naúčtovala celkovou cenu.

Tomáš Kočar
tkocar@kpmg.cz

Tereza Burdová
tburdova@kpmg.cz

V projednávané věci cestující zakoupil u cestovní kanceláře letenku ze Stuttgartu (Německo) do Kansas City (USA), přičemž cesta se skládala ze tří letů různých leteckých společností, které mezi sebou neměly žádný právní vztah. Cestovní kancelář, u níž cestující letenku zakoupil, pouze vystavila jedinou letenku a naúčtovala cestujícímu celkovou cenu za všechny tyto lety. Zatímco první let společnosti Swiss International Air Lines AG a druhý let společnosti American Airlines proběhly podle plánu, třetí let společnosti American Airlines mezi Filadelfií a Kansas City měl více než čtyři hodiny zpoždění.

Cestující se domáhal jednorázové kompenzace ve výši 600 eur, která náleží cestujícím v případě zpoždění letu o více než tři hodiny podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 a ustálené judikatury Soudního dvora (zejména rozsudek Sturgeon, C-402/7 a C-432/07). Učinil tak přesto, že zpožděný let sám o sobě nespadal do působnosti tohoto nařízení (nešlo o let z letiště na území EU) a společnost Swiss International Air Lines AG neměla se společností American Airlines žádný právní vztah.

Soudní dvůr EU v rozsudku C-436/21 ze dne 6. října 2022 uvedl, že pojem „přímo navazující lety“ zahrnuje přepravu sestávající z několika letů zajišťovaných různými provozujícími leteckými dopravci, kteří nejsou vázáni zvláštním právním vztahem, pokud tyto lety byly spojeny cestovní kanceláří, jež účtovala celkovou cenu a vystavila za tuto přepravu jedinou letenku. Cestující, který odlétal z letiště na území EU, jehož let do místa určení posledního letu (tzn. v daném případě Kansas City) byl zpožděn při příletu alespoň o tři hodiny, má tedy právo na náhradu škody podle čl. 7 citovaného nařízení. Nevadí, že mezi leteckými dopravci neexistuje žádný právní vztah a že vzájemná propojenost jednotlivých letů byla „vytvořena“ až cestovní kanceláří. Podmínka právního vztahu mezi leteckými společnostmi by totiž právo cestujících na kompenzaci v případě významného zpoždění výrazně omezovala.

Soudní dvůr EU tak opět **posílil práva cestujících v letecké dopravě a současně zdůraznil roli cestovních kanceláří** (včetně tzv. OTA – online cestovních kanceláří) při prodeji letenek. Cestovní kanceláře naopak mohou čelit vyššímu riziku žalob na náhradu škody ze strany leteckých dopravců, kteří budou muset vyplatit cestujícím kompenzace za zpoždění letu.

22 | Daňové a právní aktuality – listopad 2022

EU umožní zvýšit státní podporu pro podniky zasažené energetickou krizí

Evropská komise prodloužila platnost tzv. Dočasného krizového rámce, který umožňuje poskytnout podnikům dotčeným energetickou krizí přímé dotace nebo jiné formy státní podpory ke zmírnění negativních ekonomických dopadů.

Tomáš Kočař
tkocar@kpmg.cz

Jan Brzezina
kpmg@kpmg.cz

Dočasný krizový rámec umožňuje členským státům EU finančně podpořit podniky zasažené energetickou krizí. Státy tak mohou prostřednictvím přímých dotací a jiných forem podpor (např. úvěry, záruky, daňová zvýhodnění) pomoci podnikům zajistit si dostatečnou likviditu a kompenzovat dodatečné náklady vzniklé v důsledku mimořádně vysokých cen plynu a elektřiny.

Vzhledem k tomu, že platnost Dočasného krizového rámce je omezena do 31. prosince 2022, rozhodla Evropská komise o jeho prodloužení, aby umožnila členským státům nadále využívat výjimek ze zákazu poskytování státních podpor v souvislosti s probíhající válkou na Ukrajině a energetickou krizí. Přijaté změny, které doplňují mimořádná opatření EU týkající se intervence na energetických trzích, především:

- prodlužují platnost opatření podle Dočasného krizového rámce **do 31. prosince 2023**;
- zvyšují maximální limit podpory pro jeden podnik až do výše **2 mil. eur**; [při splnění dalších podmínek však může být podpora vyšší](#);
- stanovují flexibilnější kritéria pro poskytnutí podpory (např. umožňují ve výjimečných případech poskytnout energetickým podnikům veřejné záruky přesahující 90 % krytí);
- po příjemcích částek přesahujících 50 mil. eur **vyžadují plnění závazků směřujících ke snížení uhlíkové stopy a ochraně životního prostředí**.

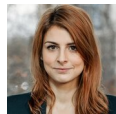
Nové znění Dočasného rámce tak umožňuje poskytnout podnikům vyšší částky státní podpory než doposud. Zejména větší podniky se však budou muset zavázat k plnění dodatečných povinností v oblasti zelené politiky EU.

Definice koncernu pro účely odpůrčí žaloby podle insolvenčního zákona

Definici koncernu upravuje zákon o obchodních korporacích: jedna nebo více osob podrobených jednotnému řízení jinou osobou nebo osobami tvoří s řídicí osobou koncern. S konceptem koncernu ovšem pracují i jiné právní předpisy, které vlastní vymezení koncernu neobsahují, a v případech jednotlivých zákonů proto mohou vznikat rozpory nad jeho výkladem. Jedním z předpisů, které pojem koncern používají, je například zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).

Petr Janíček
pjanicek@kpmg.cz

Gabriela Blahoudková
gblahoudkova@kpmg.cz

Naplnění definice koncernu přináší zúčastněným osobám na jedné straně řadu výhod, když mohou například uplatňovat zvýhodněný režim v rámci vyrovnání způsobené újmy anebo možnost udělovat pokyny týkající se obchodního vedení statutárním orgánu řízené osoby. Na druhou stranu jsou s existencí koncernu spojené i **negativní důsledky** – věřitel se například podle insolvenčního zákona může vůči osobě, se kterou tvoří dlužník koncern, dovolávat neúčinnosti právního úkonu bez přiměřeného protiplnění, který byl učiněn v posledních třech letech před zahájením insolvenčního řízení ve prospěch této osoby.

Nejvyšší soud se ve svém nedávném rozhodnutí č.j. 29 Cdo 14/2020 věnoval právě posuzování existence koncernu v souvislosti s odpůrčí žalobou insolvenčního správce. Pro tyto účely vyložil, že **pojem koncern není možné v rámci českého právního řádu zaměřovat s pouhým ovládnutím**, když jen skutečnost, že dvě obchodní společnosti jsou ve vzájemném vztahu osobami ovládanými a řízenými jednou osobou, nevede k závěru, že spolu tvoří koncern. Naopak soud konstatuje, že nezbytnou podmínkou pro existenci koncernu je naplnění jednotného řízení dle § 79 zákona o obchodních korporacích, které je podmíněno existencí rozhodujícího vlivu řídicí osoby, vlivem na činnost řízené osoby, dlouhodobostí, prosazováním koncernových zájmů, jednotnou politikou koncernu a koordinací a koncepčním řízením alespoň jedné z významných složek v rámci podnikání koncernu. Zákon nedefinuje konkrétní formu, která existenci koncernu zakládá (tedy např. vznik faktický, smluvní či rozhodnutím orgánu řízené osoby), ale vždy musí být splněny definiční znaky koncernu a je tedy nutné hodnotit věcný stav.

Mímoto je v zákoně pro existenci koncernu stanovena také **povinnost zveřejnění tzv. koncernové deklarace**, přičemž bez naplnění této povinnosti nelze uplatňovat výhody, které pro koncern zákon o obchodních korporacích stanovuje.

Nejvyšší soud tedy potvrdil **jednotný výklad koncernu v rámci právního řádu**, kdy pro dokázání existence koncernu v rámci odpůrčí žaloby dle insolvenčního zákona je nutno prokázat naplnění podmínek v souladu se zákonem o obchodních korporacích a z těchto požadavků není možné slevit při výkladu koncernu v režimu jiných právních předpisů.

V neposlední řadě Nejvyšší soud odmítl využití konceptu **jediné ekonomické jednotky** uplatňované v rámci

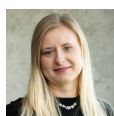
24 | Daňové a právní aktuality – listopad 2022

soutěžního práva. Jediná ekonomická jednotka zakládá výjimečnou situaci, kdy může být dovozena odpovědnost mateřské společnosti z protiprávního jednání její dceřiné společnosti. V této souvislosti je podle Nejvyššího soudu nutné rozlišovat mezi soukromoprávní úpravou koncernového práva a veřejnoprávní úpravou ochrany hospodářské soutěže. Výjimku proto nelze uplatnit ve vztazích, ve kterých chybí jakékoliv porušení veřejnoprávních norem na ochranu hospodářské soutěže, a tedy ani na smluvní vztahy, do kterých strany vstupují dobrovolně.

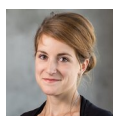
Můžeme tedy uzavřít, že **je nutné rozlišovat mezi různými formami podnikatelských seskupení**. Právní řád totiž s jednotlivými stupni jejich integrace spojuje jiné důsledky, jako například vznik odpovědnosti za způsobenou újmu, povinnost zahrnout společnosti do zprávy o vztazích nebo právě možnost společnost efektivně podřídit jednotnému řízení v rámci koncernu.

Jaká pokuta hrozí v případě podání kontrolního hlášení za nesprávné zdaňovací období?

V případě 5 Afs 281/2021-34 se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou, zda byla pokuta ve výši 50 000 Kč subjektu, který podal chybně kontrolní hlášení za předešlé období, udělena oprávněně. Nejvyšší správce uzavřel, že cílem takové pokuty je odradit plátce od neplnění povinností podat kontrolní hlášení, což společnost svým jednáním nenaplnila.

Kateřina Klepalová
kklepalova@kpmg.cz

Karolína Kyselová
kkyselova@kpmg.cz

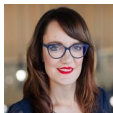
Společnost v projednávaném případě podala řádné kontrolní hlášení za srpen 2019 s denním zpožděním, které způsobily technické potíže s připojením. Chybně připojila nesprávný soubor, a kontrolní hlášení se tak vztahovalo ke zdaňovacímu období leden 2019. Správce ji vyzval k dodatečnému podání, avšak výzvu doručil zástupci společnosti, který v těchto záležitostech nedisponoval adekvátní plnou mocí. Správce daně pak udělil společnosti pokutu ve výši 50 000 Kč, což odpovídá sankci, kdy kontrolní hlášení není podáno ani v náhradní lhůtě.

Společnost se proti pokutě ohradila tím, že kontrolní hlášení podala, pouze však ve formě nesprávného souboru. Správce daně si po dobu řízení trval na svém: podání kontrolního hlášení za jiné zdaňovací období je pro správu daní zcela bezvýznamné, protože v takovém případě již kontrolní hlášení neplní svou primární funkci. Neinformuje totiž správce daně o uskutečněných transakcích v daném zdaňovacím období a neumožňuje mu tak promptně zareagovat na daňové subjekty, u nichž existuje vysoké riziko zkrácení daňové povinnosti.

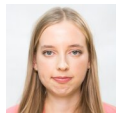
Městský soud se ztotožnil se závěry správce daně, společnost ale s jeho argumenty nesouhlasila a případ se dostal k Nejvyššímu správnímu soudu. Ten udělení pokuty zásadně odmítl. Uzavřel spor v tom smyslu, že bylo na správci daně zjistit skutečný smysl podaného kontrolního hlášení ve formě nesprávného souboru a vyzvat společnost k nápravě doručením výzvy. S ohledem na neadekvátní plnou moc jejího zástupce měl správce informovat přímo společnost, že u sebe eviduje již podané kontrolní hlášení za jiné období. Udělená pokuta ze strany správce daně odpovídá postihu, prostřednictvím kterého se snaží finanční správa odradit plátce od neplnění povinností podat kontrolní hlášení, což společnost svým jednáním nenaplnila.

Jaký režim DPH uplatnit u subparticipačních dohod?

Soudní dvůr Evropské unie (SDEU) se zabýval otázkou, zda se na subparticipační dohody, kdy věřitel z úvěrové smlouvy převede úvěrové riziko na třetí osobu, vztahuje osvobození od DPH z titulu poskytnutí, sjednání a správy úvěrů.

Jana Fuksová
jfuksova@kpmg.cz

Kateřina Klímová
katerinaklimova@kpmg.cz

Při subparticipační dohodě **poskytovatel úvěru převádí svá rizika z úvěrové smlouvy na třetí osobu**, přičemž příslušná pohledávka ze zápůjčky zůstává v jeho bilanci. Subparticipant buď poskytne věřiteli z úvěrové smlouvy finanční prostředky, nebo sdílí pouze riziko a finanční prostředky mu poskytne až tehdy, když dojde k selhání dlužníka. Dlužník z úvěrové smlouvy není smluvní stranou subparticipační dohody. Pokud neplní závazky, subparticipant nemá nárok na vrácení finančních prostředků, které poskytl jeho věřiteli.

SDEU ve věci C-250/21 posuzoval režim DPH u subparticipace, kterou si banka zajišťovala krytí rizika z úvěrové smlouvy. Když poskytla úvěr dlužníkovi, uzavřela zároveň s investičním fondem subparticipační smlouvu. Dle ní fond poskytl bance finanční prostředky odpovídající části poskytnutého úvěru a banka se zavázala převádět fondu inkasované splátky úvěrové pohledávky, které jí po dobu trvání úvěrové smlouvy splácel dlužník. Předmětem sporu z pohledu DPH byla úplata obdržená investičním fondem (rozdíl mezi částkou vyplacenou bance při sjednání subparticipační smlouvy a částkou převedených úvěrových splátek). Otázkou bylo, zda tato služba spadá pod „poskytování a sjednání úvěru“ a může být od DPH osvobozena. Podle generální advokátky tato služba není poskytováním úvěru, nicméně osvobození od DPH nevyloučila. Naopak naznačila, že plnění je možné osvobodit dle čl. 135 písm. f) směrnice o DPH.

SDEU potvrdil, že se o poskytování úvěru jedná. Podle něj poskytnutí úvěru spočívá zejména v poskytnutí kapitálu za odměnu, což je u subparticipační dohody splněno. Subparticipant zároveň nese úvěrové riziko. Pro kvalifikaci subparticipační dohody není důležité, že úvěrové riziko může vyplývat z toho, že neplní dlužník z úvěrové smlouvy, nebo z platební neschopnosti poskytovatele úvěru. Vliv nemá ani skutečnost, že subparticipant není oprávněn podat žalobu proti věřiteli z úvěrové smlouvy, když dlužník neplní své závazky. SDEU tedy potvrdil, že **subparticipace je plněním osvobozeným od DPH**.

SDEU k nároku na odpočet DPH při vstupu do likvidace

Soudní dvůr Evropské unie rozhodoval, zda vzniká povinnost opravit uplatněný odpočet DPH u investičního majetku, pokud společnost vstoupí do likvidace a požádá v této souvislosti o zrušení registrace k DPH.

Martin Krapinec
mkrapinec@kpmg.cz

David Dobrovolný
kpmg@kpmg.cz

Společnost UAB „Vittamed technologijos“ působí v oblasti vědeckotechnického výzkumu. V rámci plánovaného projektu pracovala na vývoji diagnostického a monitorovacího zdravotnického zařízení. Pro potřeby vývoje pořizovala zboží a služby, ze kterých uplatňovala odpočet DPH na vstupu.

Společnost po ukončení vývoje uvedla produkt na trh, nicméně projekt byl v průběhu následujících let ztrátový. Z tohoto důvodu se jediný majitel a akcionář společnosti rozhodl činnost ukončit. Společnost posléze vstoupila do likvidace a požádala správce daně o zrušení registrace k DPH. Správce daně zahájil daňovou kontrolu a na základě zjištěných skutečností následně zpochybnil dříve uplatněný odpočet DPH u pořizovaných vstupů souvisejících s projektem.

SDEU úvodem potvrdil předchozí judikaturu, kdy nárok na odpočet DPH má být zachován, pokud:

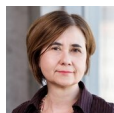
- zamýšlená ekonomická činnost nevede k uskutečnění konkrétních výstupů s nárokem na odpočet DPH, nebo
- daňový subjekt z důvodů nezávislých na své vůli nepoužije pořizované vstupy k uskutečnění výstupů s nárokem na odpočet DPH.

Současně však upozornil, že daňový subjekt může být u investičního majetku povinen opravit dříve uplatněný odpočet DPH, pokud ukončí svou činnost před uskutečněním souvisejících výstupů s nárokem na odpočet DPH, a tedy již s konečnou platností nemá v úmyslu uvedený investiční majetek využívat pro účely zdanitelných plnění. Soud tak případ uzavřel s tím, že **společnosti nárok na odpočet zachován nezůstane**.

Jinak by tomu podle SDEU mohlo být např. v situaci, kdy by společnost po vstupu do likvidace prodala vlastněná aktiva za účelem úhrady dříve vzniklých dluhů.

Stručné aktuality, listopad 2022

Daňové a právní novinky posledního měsíce jednou nebo dvěma větami.

Lenka Fialková
lfialkova@kpmg.cz

Václav Baňka
vbanka@kpmg.cz

KRÁTCE Z DOMOVA

- Vyhláška obsahující nové vzory formulářových podání pro rok 2023 byla zveřejněna ve Sbírce zákonů (pod č. 312/2022 Sb.).
- Finanční správa upozorňuje, že provoz služby Nahlížení na vybrané údaje, který umožňuje přistupovat k vybraným informacím z osobních daňových účtů a spisu daňového subjektu vedeného finančním úřadem, bude k 30. listopadu 2022 ukončen.
- Nová oznamovací povinnost provozovatelů platform sdílené ekonomiky startuje od ledna 2023. Jedná se o oznamování podle směrnice EU, tzv. DAC7.
- Vláda schválila návrh na sjednání Smlouvy mezi ČR a Spojenými arabskými emiráty o zamezení dvojímu zdanění v oboru daní z příjmu a o zabránění daňovému úniku a vyhýbání se daňové povinnosti.
- Ve Finančním zpravodaji 13/2022 vyšlo sdělení ke Smlouvě mezi ČR a Jihoafrickou republikou o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu v návaznosti na Mnohostrannou úmluvu o implementaci opatření k boji proti snižování daňového základu a přesouvání zisků ve vztahu k daňovým smlouvám.
- Na základě nařízení vlády o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2021, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2021, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2023 a základní výměry důchodů stanovené pro rok 2023 a o zvýšení důchodů v roce 2023 (viz Sbírka zákonů a mezinárodních smluv), činí průměrná mzda pro příští rok 40 324 Kč. Maximální měsíční a roční limit pro účast na nemocenském pojištění činí 161 296 Kč a 1 935 552 Kč.

KRÁTCE ZE ZAHRANIČÍ

- Rada EU souhlasila s přesunem Anguilly, Baham a ostrovů Turks a Caicos z šedého seznamu na seznam černý – tedy na soupis nespolupracujících jurisdikcí. Po poslední revizi patří mezi nespolupracující jurisdikce těchto 12 zemí: Americká Samoa, Anguilla, Bahamy, Fidži, Guam, Palau, Panama, Samoa, Trinidad a Tobago, ostrovy Turks a Caicos, Americké Panenské ostrovy a Vanuatu.
- [Nařízení Rady EU](#) o nouzovém zásahu k řešení vysokých cen energií bylo zveřejněno v Úředním věstníku EU dne 7. října a vstoupilo v platnost následující den.
- Evropská komise požádala veřejnost o zpětnou vazbu k návrhům politiky pro nový systém daně z příjmu právnických osob označovaný jako „Business in Europe: Framework for Income Taxation (BEFIT)“. Tato iniciativa by poskytla společná pravidla pro stanovení základu daně z příjmu právnických osob u subjektů se sídlem v EU, které jsou součástí skupiny s globálními konsolidovanými příjmy nad určitou prahovou hodnotu. BEFIT by rovněž zahrnoval ustanovení o přerozdělování zisků členskými státy na základě předem definovaného vzorce. Po přerozdělení by zisky podléhaly sazbě daně z příjmu právnických osob příslušného členského státu. Lhůta pro poskytnutí připomínek poběží do 5. ledna 2023. Plánované přijetí návrhu Komise se očekává ve třetím čtvrtletí roku 2023.
- OECD vydala aktualizované [pokyny](#) ke kapitole BEPS 13 (hlášení Country by Country Reporting). Cílem je

29 | Daňové a právní aktuality – listopad 2022

zajistit konzistentní provádění a poskytnout daňovým správám i daňovým poplatníkům jistoty. Klíčové aktualizace se týkají oblastí: vykazování informací o stálé provozovně a řešení krátkých a dlouhých účetních období.

- OECD vydala zprávu, v níž vyzývá k přehodnocení pravidel pro poskytování daňových pobídek ve světle druhého pilíře OECD (minimální efektivní daň 15 %). Zpráva uvádí řadu aspektů, které by měly státy zvážit při přípravě na druhý pilíř. Konkrétně se zabývá stávajícím využíváním daňových pobídek, analyzuje klíčová ustanovení pravidel Global Anti-Base Erosion (GloBE) a ukazuje, jak mohou efektivní sazbu daně ovlivnit různé typy daňových pobídek. Více informací [zde](#).
- OECD vydala další [dokument](#) pro veřejnou konzultaci: týká se daňové správy a právní jistoty ohledně tzv. částky A, která je určena ke zdanění ve státě prodeje v rámci prvního pilíře OECD.

30 | Daňové a právní aktuality – listopad 2022

[LinkedIn](#) | [Twitter](#) | [Facebook](#) | [Instagram](#)

www.kpmg.cz

Tel.: +420 222 123 111

Informace zde obsažené jsou obecného charakteru a nejsou určeny k řešení situace konkrétní osoby či subjektu. Ačkoliv se snažíme zajistit, aby poskytované informace byly přesné a aktuální, nelze zaručit, že budou odpovídat skutečnosti k datu, ke kterému jsou doručeny, či že budou platné i v budoucnosti. Bez důkladného prošetření konkrétní situace a řádné odborné konzultace by neměla být na základě těchto informací činěna žádná opatření.

© 2026 KPMG Česká republika, s.r.o., a Czech limited liability company and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.